

MOBARN CECILIENFRYD BARNEHAGE

PROGRESJONSPLAN

I følge Rammeplanen for barnehagen skal progresjon tydeliggjøres og dokumenteres i barnehagen. Alle barn skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og det skal legges til rette for varierte læringsmuligheter.

Progresjonsplanen beskriver hvordan Cecilienfryd arbeider med de 7 fagområdene som er beskrevet i Rammeplanen, gjeldende for de ulike alders- og utviklingsnivåer.

I progresjonsplanen er mål og aktiviteter delt inn etter trappetrinn som bygger naturlig på hverandre. Dette er med på å gi oss føringer for hvordan vi kan tilrettelegge for lek og læring etter hvert som barna blir eldre. Disse oppdelingene er ikke absolutte og må sees i forhold til det enkeltes barns utvikling.

Personalet i barnehagen skal møte det enkelte barn i utviklingen der det befinner seg, og bygge videre på dette. Vi skal gi gode og varierte opplevelser som skal bidra til å skape glede, nysgjerrighet og utvikling.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Ca 1-2 år	Ca 3-4 år	Ca 5-6 år	Personalets rolle
Mål: Hvert enkelt barn skal sikres varierte og positive erfaring med språket uansett morsmål, og oppleve glede og nysgjerrighet ved å mestre ulike kommunikasjonsformer.			
<ul style="list-style-type: none"> • Daglig høytlesning • Bli kjent med billedbøker og bøker med enkel tekst • Lære seg enkle sanger • Leke med lyd • Klappe stavelser • Øve på å se sammenheng mellom ord og bilde • Bruke bilder av barna i lek og samhandling som støtte i samtaler • Utvikle evnen til å kommunisere i lek og samspill • Enkle individuelle beskjeder («vil du låne boken») • Innblikk i ulike media (digitalt arbeid) 	<ul style="list-style-type: none"> • Daglig høytlesning • Øve på å ta imot og følge beskjeder • Sette ord på • Bruke språket til å forklare/gjenfortelle • Delta i samtaler om ulike tema • Forstå humor og kunne leke med språket • Dramatisering av historier, eventyr, rim og regler • Oppfordre til tegne- og symbolskriving • Gi rom for rollelek • Gjenkjennelsesleker (Kims lek) • Øke kjennskap til ulike media (digitalt arbeid) 	<ul style="list-style-type: none"> • Daglig høytlesning • Gode samtaler og felles refleksjon om bøker og annet • Humor og lek med språk • Vitser, gåter og rim • Spille spill (Lotto, annet) • Kjenne igjen navnet sitt skriftlig • Øve på å skrive navnet sitt • Bruke lapper med begreper (dør, stol) • Øve på å rekke opp hånda når en vil si noe • Skoleforberedende oppgaver • Barna deltar i planlegging av aktiviteter, turer • Bruke ulike media (digitalt arbeid) 	<ul style="list-style-type: none"> • Være tilgjengelig og tilstede • Tilgang til ulike bøker • Legge til rette for lek/aktiviteter som stimulerer språket • Snakk og reflekter sammen med barna • Syng med barna • Introduser for rim og regler • Bevisst på å bruke språket i ulike situasjoner gjennom dagen (måltid, garderobe, på tur, etc) • Legge til rette for barns medvirkning • Fokus på de stille barna • Fokus på trygghets sirkel

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Ca 1-2 år	Ca 3-4 år	Ca 5-6 år	Personalets rolle
Mål: Hvert enkelt barn skal erfare allsidig fysisk aktivitet i lek, hverdagssituasjoner og tilrettelagte aktiviteter, og få kunnskap om et sunt og variert kosthold.			
<ul style="list-style-type: none"> • Bli bevisst på egen kropp og hvordan og bruken av den • Begynnende læring av navn på kroppsdelar • Motoriske utfordringer • Utforske barnehagens miljø, både inne og ute • Bruke sansene (lukte, smake, kjenne) • Øve på å forsyne seg selv, spise selv • Oppleve matglede og fellesskap rundt måltidet • Introdusere for gode vaner for hygiene • Etablere gode vaner for å være ute i all slags vær • Erfaring med turer utenfor barnehagens område 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle eget selvbilde gjennom mestring og fysisk aktivitet – inne og ute • Oppmuntre til at barna utvikler selvstendighet i hverdagssituasjoner • Fokus på sunn og variert mat • Delaktig i matlaging • Trene på å sette personlige grenser både fysisk og psykisk • Legge til rette for til å utvikle gode relasjoner gjennom felles aktivitet • Bevegelsesleker • Øve på å kle av og på seg selv • Turer utenfor barnehagens område 	<ul style="list-style-type: none"> • Øke erfaringene med grovmotoriske aktiviteter inne og ute • Oppleve glede ved å være ute i variert vær og terreng • Oppmuntre og veilede til selvstendighet (pakke tursekk selv, orden i sakene sine, mm) • Vite hvilken klær en trenger etter værforhold • Mestret å klippe, fokus på blyantgrep • Kjennskap til kosthold og matens betydning for hvordan kroppen fungerer • Delta i matlaging • Mini-røris og andre bevegelsesleker 	<ul style="list-style-type: none"> • Være tilgjengelig og tilstede • Delta aktivt sammen med barna • Legge til rette for fysisk lek og utfordringer, både inne og ute • Bruke nærområdet aktivt • Planlegge og gjennomføre lek og aktiviteter der alle kan delta på en likeverdig måte • Følge opp barnas initiativ • Vær oppmerksom på de stille barna, hvordan invitere dem med • Fokus på hygiene og renslighet • Fokus på trygghetssirkelen

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Ca 1-2 år	Ca 3-4 år	Ca 5-6 år	Personalets rolle
Mål: Hvert enkelt barn skal få erfaringer og oppleve samhørighet gjennom kunst og kultur i ulike former, og støttes i å være aktive og skapende.			
<ul style="list-style-type: none"> • Få kjennskap til ulike formingsaktiviteter med fokus på den taktile sansen • Bli kjent med forskjellig barnelitteratur • Fokus på farger og former • Voksne dramatiserer eventyr, bøker • Tilgjengelig utkleddingstøy og lekemateriell • Sang og musikk! Enkle barnesanger, erfaring med ulike instrumenter • Bevege seg til musikk fra ulike kulturer • Barn og voksne opplever felles glede med musikk/bevegelse • Sangstunder på tvers av avdelingene 	<ul style="list-style-type: none"> • Gi barna erfaring med ulike teknikker (tegning, maling, klipping, modellering) • Bruke naturmateriale • Få erfaring med grunnleggende fargelære • Sang og musikk fra ulike kulturer og sjangre • Utforske rytme, klang og sang • Bevegelse til musikk • Dramatisering av eventyr • Lett tilgjengelig utkleddingstøy og lekemateriell • Fokus på ulike tradisjoner og høytider i barnehagen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gi barna erfaring med ulike kunstuttrykk • Fokus på naturen som arena for kunst og estetiske opplevelser • Oppmuntre barna til å skape, tegne og male, lage egne musikalske uttrykk • Fokus på mer nøyaktighet, finmotorikk • Ha opptredener (teater, konsert, annet) • Musikk, sang og bevegelse fra ulike kulturer • Sanger med mer tekst • Fortelle vitser og gåter 	<ul style="list-style-type: none"> • Være tilgjengelig og tilstede • La barna medvirke • Kreative voksne er gode rollemodeller • Glede seg sammen med barna • Gi barna trygge rammer for å utfolde seg • Løft frem og synliggjør barnas estetiske uttrykk • Legge til rette for tilgjengelig materialer • Følge opp barnas initiativ • Ha fokus på prosess • Fokus på trygghets sirkelen

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

Ca 1-2 år	Ca 3-4 år	Ca 5-6 år	Personalets rolle
<p>MÅL: Hvert enkelt barn skal få grunnleggende innsikt i naturens mangfold, de ulike årstidene og miljøvern, og hvordan teknikk kan brukes i leken og i hverdagen.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppleve naturen gjennom sansene (se, lytte, føle, lukte) • Bli bevisstgjort årstidene, endringene i naturen • Få kjennskap til norske husdyr • Dele opplevelser gjennom samtale, bruk av bilder som støtte • Gi erfaring med digitale verktøy 	<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med barnehagens nærmiljø • Oppleve ulikt terreng og miljø • Snakke om planter og dyreliv i nærområde • Fokus på miljø og bærekraft • Bruke naturmateriale som lek- eller formingsmateriale • Erfaring med enkle kjemi og fysikkforsøk • Hvor kommer maten vår fra? Sanke bær, frukt, være med til butikken • Få erfaring med matlaging • Øve på å finne frem riktig klær til riktig vær • Legge til rette for digitalt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre kjennskap om områdets nærmiljø • Legge til rette for læring og kunnskapsformidling utendørs • Undersøke plante- og dyrelivet • Økt kunnskap om miljø og bærekraft • Legge til rette for at barna deltar i matlaging og tilberedelser rundt dette • Bruk av ulike redskap • Fysikk og kjemiekksperimenter • Finne frem riktig klær til riktig vær • Videreutvikle kompetanse for digitalt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Være tilgjengelig og tilstede • La barna medvirke • Støtte barnet i nysgjerrighet, undring og utforskning • Still spørsmål, la barna undre seg og finne svar • Følg opp barnas initiativ • Ta med bøker/fagbøker ut, finn svar sammen med barna • Ta med ut nødvendig utstyr som forstørrelsesglass, etc • Ta bilder, dokumenter • Fokus på trykghetssirkelen

ANTALL, ROM OG FORM

Ca 1-2 år	Ca 3-4 år	Ca 5-6 år	Personalets rolle
MÅL: Hvert enkelt barn skal gjennom lek få erfaring med matematiske begreper og sammenhenger gjennom hverdagsaktiviteter.			
<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gjenkjenne ulike former • Få erfaring med ulike størrelser og mengder • Få erfaringer med matematiske begreper og preposisjoner • Sortere leker i kasser • Lære seg tallrekka 1-3 • Enkle puslespill • Orienter seg og gjøre seg kjent med barnehagens fysiske rom 	<ul style="list-style-type: none"> • Få økt kjennskap til former og mønstre • Kjennskap til ukedager, måneder og årstider • Kjennskap til geometriske figurer • Kjenne til matematiske begreper, preposisjoner • Kjenne tallene 1-10, bruke telleregler • Øve på å se antall, parkopling • Puslespill med flere brikker, økt vanskelighetsgrad • Enkle spill (Lotto, etc) 	<ul style="list-style-type: none"> • Få erfaring med ulike måleredskaper (lengde, høyde, liter, etc) • Økt kunnskap om matematiske begreper, preposisjoner • Øve på antall, kategorisering, dekke på bordet • Kjenne igjen tallene 1-20 • Kjennskap til å legge til, ta bort • Erfaring med å løse oppgaver sammen med andre barn • Spille kort og ulike terningspill, puslespill med større vanskelighetsgrad 	<ul style="list-style-type: none"> • Være tilgjengelig og tilstede • Vise entusiasme og engasjement i utforsking av, eller i lek med tall of former • Være bevisst på begreper en bruker sammen med barna • Være bevisst på hvordan en veilede og støtter barna i å løse oppgaver • Huske på at barna har kommet ulikt i utvikling, møte enkeltindividet • Stille åpne spørsmål. La barna få tid til å tenke seg om og mulighet til å finne svar og løsninger

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Ca 1-2 år	Ca 3-4 år	Ca 5-6 år	Personalets rolle
Mål: Hvert enkelt barn skal føle seg anerkjent og respektert, oppleve vennskap og trygghet, få innblikk i ulike bakgrunner og ulikheter og oppfordres til samtaler, refleksjon og undring.			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppleve anerkjennelse fra voksne • Oppmuntres til å trøste og vise omsorg for både mennesker og dyr • Fokus på vennskap gjennom litteratur, fortellinger, konkrete • Bli kjent med begrepene sint, lei seg, glad • Dele med andre, turtaking • Markering av høytider på enkelt nivå 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppleve seg som en del av fellesskapet, gruppetilhørighet • Fokus på vennskap, benytte litteratur, rollespill • Fokus på mangfold i samfunnet • Erfare at egne valg og handlinger kan påvirke situasjoner • Øve seg på å sette grenser for seg selv • Øve på å vente på tur/dele med andre • Kjennskap til ulike tradisjoner knyttet til religion 	<ul style="list-style-type: none"> • Omsorg i dialog; hvordan snakker vi om og med hverandre • Vise respekt og toleranse for andre • Hva er en god venn. Felles refleksjon, benytte litteratur • Fokus på mangfold i dialog, samling og aktiviteter • Reflektere over hvem man er, og hvordan man vil være som person • Få kjennskap til våre grunnverdier, ulike høytider og tradisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Vise glede og humor i hverdagen • Vise nulltoleranse for mobbing • Være gode rollemodeller og veiledere • Egge til rette for et godt foreldresamarbeid • Tydelige voksne i forhold til samfunnets normer og regler/rett og galt • Veilede i konfliktsituasjoner • Ha fokus på løsning! Ikke plase ansvar og skyld • Gi barna sjansen til å ordne opp selv, ha tro på det • Benytte pedagogisk materiell/UNICEF rettighetskort

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Ca 1-2 år	Ca 3-4 år	Ca 5-6 år	Personalets rolle
Mål: Hvert enkelt barn skal få gjøre seg kjent med ulike samfunnet, tradisjoner og levesett, oppleve at gutter og jenter er likestilte, og få erfaringer med demokratiske avgjørelser.			
<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med barnehagen og nærmiljøet • Oppleve tilhørighet til sin avdeling og kjennskap til andre avdelinger • Gi uttrykk for sine ønsker • Lære navn på barn og voksne • Få erfaring med at alle er forskjellige/anerkjenne forskjellighet • Kjennskap til nasjonaldagen 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvide kjennskap til nærmiljøet • Få erfare at de har medbestemmelse i sin hverdag • Støttes i å gi uttrykk for sine behov, interesser, tanker og meninger • Støttes og oppmuntres til å ta hensyn til andre barn • Oppleve like muligheter for begge kjønn • Utvikle forståelse for ulike tradisjoner og skikker • Få kjennskap til trafikkregler 	<ul style="list-style-type: none"> • Gi rom for å la barna involveres i planlegging av aktiviteter • Involvere barna i valg av dokumentasjon fra de ulike aktiviteter • Løfte frem at forskjellige meninger kan skape ny forståelse • Samtale med barna om konsekvenser av valg • Kjennskap til ulike familiesammensetninger • Kunnskap om lokal historie, andre land, kontinenter, universet • Kjennskap til FNs'barnekonvensjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Vise at du anerkjenner forskjellighet og mangfold • Være interessert i hva barna tenker og mener • Følg opp barnas innspill og ønsker i planlegging • Sette deg inn i Moldes og Norges historie • Stimulere til undrende samtaler • Samtale med barna om deres rettigheter • Være en god rollemodell og bevisst på valgene du tar • Markere samefolkets dag